

STORTINGET

Innst. 89 S

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Dokument 8:188 S (2017–2018)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Anette Trettebergstuen, Kari Henriksen, Trond Giske, Arild Grande, Hadia Tajik, Anniken Huitfeldt og Ruth Grung om økt likestilling i norsk film- og tv-dramaproduksjon

Til Stortinget

Bakgrunn

Forslagsstillerne peker på at fravær av likestilling er en del av strukturene som danner rammene for norsk filmproduksjon, og som påvirker hvilke stemmer som får slippe til, og hvilke som ikke får slippe til, hvilke historier som blir fortalt, og hvilke som ikke blir fortalt. Forslagsstillerne mener at en høyere kvinneandel vil øke kvaliteten på norsk film ved at det kommer inn flere gode prosjekter fra kvinner, samtidig som menn vil levere høyere kvalitet når de får mer konkurranse. Økt likestilling vil gi en mer mangfoldig filmportefølje, der flere stemmer slipper til, og der flere kan kjenne seg igjen i historiene som blir fortalt. Man må derfor bruke tilgjengelige virkemidler for å slippe til kvinnelige filmtalent og stimulere dem til å fortelle sine historier. En jevnere fordeling av midler og posisjoner er verken kvotering eller forfordeling, det er lik tilgang til ressursene.

Forslagsstillerne etterlyser bedre HMS-arbeid og aktiv tilrettelegging for at filmproduksjon på en bedre måte kan kombineres med familieliv. Arbeidsmiljøloven må følges, og HMS-arbeidet må være systematisk.

Det er viktig at tiltak mot seksuell trakassering inngår som en del av det aktive HMS-arbeidet.

Forslagsstillerne mener det er nødvendig å styrke Filmfondet og filmregionene økonomisk, slik Arbeiderpartiet har vist i sine alternative statsbudsjett. En økonomisk styrking vil også legge til rette for å øke mangfoldet av filmer som mottar støtte, og tillegge målet om økt likestilling større vekt.

Forslagsstillerne registrerer at Norsk filminstitutt har utarbeidet en handlingsplan for økt likestilling, men mener det er nødvendig å ta i bruk mer aktive tiltak for å få fortlgang i likestillingen i norsk film enn tiltakene som er inkludert i den eksisterende planen.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen sette et mål om 50/50 kvinner og menn i nøkkelposisjoner foran og bak kamera i norsk film, til erstatning for 40/60-målet.
2. Stortinget ber regjeringen sørge for at Norsk filminstitutt legger fram en mer forpliktende handlingsplan for økt likestilling i norsk film, samt stille krav til jevnlig rapportering på måloppnåelse. I denne nye handlingsplanen skal følgende virkemidler være inkludert:
 1. Bransjerådet for Films forslag til tiltak fra 2010 som ikke er gjennomført, skal gjennomføres.
 2. Offentlig filmstøtte skal fordeles likt mellom kvinner og menn innen de ulike støtteordningene sett over en treårsperiode. Dersom summen av utdelt støtte i løpet av en tre års periode ikke er delt likt mellom kvinner og menn, må de mest sentrale filmstøtteordningene i Filmfondet vurderes delt i to.

3. Det må utarbeides bedre statistikk over kjønnsbalansen i norsk film. NFI må telle mer enn produsent, regissør, manusforfatter og hovedrolle, for eksempel hvilke filmsjangere kvinner får støtte til, størrelse på budsjett i den enkelte produksjon, størrelse på støttebeløp og kjønnsfordeling og utvikling av lønnsnivå i flere av de ulike yrkesgruppene som er involvert i filmproduksjon.
 4. NFI må kunne redegjøre for hvordan filmene som mottar støtte, bidrar til en mer mangfoldig filmportefølje.
 5. NFI må benytte seg av alle tilgjengelige virkemidler for å øke antall søknader fra kvinner og minoritetsgrupper.
 6. Det opprettes et forsøk over tre år med økt etterhåndsstøtte til filmer med kvinner i nøkkelposisjoner, slik man har brukt etterhåndsstøtten til å sette fart på barnefilmproduksjonen.
3. Stortinget ber regjeringen styrke Filmfondet økonomisk.
 4. Stortinget ber regjeringen styrke filmregionene økonomisk.
 5. Stortinget ber regjeringen fremme sak for Stortinget om innføring av medfinansieringsordningen, jamfør direktivet om audiovisuelle medietjenester artikkel 13.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Trond Giske, Kari Henriksen og Anette Trettebergstuen, fra Høyre, Marianne Haukland, lederen Kristin Ørmen Johnsen og Tage Pettersen, fra Fremskrittspartiet, Silje Hjemdal og Morten Wold, fra Senterpartiet, Åslaug Sem-Jacobsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Freddy André Øvstegård, fra Venstre, Grunde Almeland, og fra Kristelig Folkeparti, Geir Jørgen Bekkevold, viser til representantforslaget om økt likestilling i norsk film- og tv-dramaproduksjon.

Komiteen avholdt en åpen høring om representantforslaget 6. november 2018, hvor 12 høringsinstanser deltok.

Komiteen er enig med forslagsstillerne i at vi enda ikke har nådd full likestilling mellom kjønnene i samfunnet, heller ikke i kulturlivet, og at det er nødvendig med en aktiv likestillingspolitikk for å rette opp i strukturer som hindrer kvinners frihet og muligheter. Komiteen viser til at bare 27 pst. av hovedrollene i norske spillefilmer ble spilt av kvinner i 2017, en nedgang fra 30 pst. i 2016. Videre falt kvinneandelen i nor-

ske premierefilmer fra 24 pst. i 2015 til under 30 pst. i 2017, og mannlige produsenter hadde nesten tre ganger større produksjonsbudsjetter enn kvinner i 2016.

Komiteen understreker også at metoo-kampanjen har satt et enda større søkelys på maktubalansen mellom kvinner og menn i filmbransjen.

Komiteen viser videre til Norsk filminstitutt (NFI) eksisterende handlingsplan for økt likestilling i filmbransjen og til de mange deltakerne som under komiteens høring understreket at det er behov for ytterligere tiltak for likestilling i norsk film- og tv-dramaproduksjon.

Komiteen anerkjenner behovet for en bedre kjønnsbalanse i norsk filmbransje - en bransje hvor filmskapere har like stor makt til å påvirke uansett om de er kvinner eller menn, og kvinner og menn opplever fullt ut å være likeverdige aktører i bransjen. Det at flere kvinnelige filmskapere slipper til, er viktig både for mangfoldet og kvaliteten i norsk film. Dersom bare halvparten av befolkningen skal stå for mesteparten av filmene som lages i Norge, gjenspeiler ikke dette befolkningen. Kvinnene er halvparten av historiene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, understreker at Norge gjennom sin filmpolitikk skal legge til rette for produksjon av filmer av høy kvalitet og som forteller de viktige historiene fra hele landet.

Flertallet viser til forslag to med underpunkt én til seks i representantforslaget.

Flertallet viser til at Norsk filminstitutt (NFI)er statens forvaltningsorgan på filmområdet, underlagt Kulturdepartementet. I NFIs handlingsplan for kjønnsbalanse er målet 50/50 innen 2020. Flertallet støtter NFIs arbeid for full likestilling i norsk filmbransje.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, støtter ikke en todeling av tilskuddsordningene. Dette flertallet ser at dette vil være vanskelig å gjennomføre i praksis. Det er produksjonsselskapet som søker om tilskudd, ikke enkeltpersoner, og flere filmer har både mannlige og kvinnelige produsent. Det gjør det vanskelig å ha én pott for kvinner og én for menn. Søknadsbeløp og totalbudsjett på filmer og dramaserier varierer med millioner fra prosjekt til prosjekt, og det må fortsatt være rom for å lage både dyre og billigere produksjoner.

Dette flertallet vil peke på at i 2017 ble bruken av moderat kjønnskvolter utvidet til også å gjelde for markedsordningen i NFI. Dette har bidratt til at kvinneandelen blant søkerne økte kraftig, og kvinneandelen i prosjekter som mottak produksjonstilskudd fra markedsordningen, økte fra 13 pst. til 37 pst. i 2017.

Dette flertallet mener at dersom vi virkelig skal gjøre en innsats for å bedre kjønnsbalansen på filmfeltet, er det viktig med den langsiktige satsingen, og at det tenkes på kjønnsbalanse også i rekruttering og i talentutvikling i filmbransjen. Dette flertallet vil ha flere kvinnelige søkere. Bevissthet, kommunikasjon og kunnskap er viktig her. Dette flertallet ønsker å understreke at bransjen selv også må ta inn over seg at de har et stort ansvar.

Dette flertallet viser til forslag tre, fire og fem i representantforslaget. Flertallet mener forslag tre og fire, om å styrke filmfondet eller filmregionene (regionale filmsentre og filmfond) økonomisk, er et spørsmål om budsjettprioriteringer som må avgjøres ved behandlingen av Prop. 1 S.

Dette flertallet viser til filmforliket, der spørsmålet om et medfinansieringsansvar er knyttet opp til revisjonen av EUs AMT-direktiv. Statsråden har gjort det klart for komiteen at regjeringen vurderer medfinansieringsspørsmålet i lys av EUs regelverk som nylig ble vedtatt, og vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Komiteen viser til at Talent Norge (TN) deltok på høringen i komiteen. TNs pilotprosjekt om økt likestilling i filmbransjen, Kvinnesatsingen, er etter komiteens mening et konkret og godt likestillingstiltak som komiteen støtter. Videre peker komiteen på at det aktuelle prosjektet med fordel kan overføres til flere av TNs satsingsområder.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser videre til behandlingen av statsbudsjettet for 2019, og omtale av filmpolitikken i Innst. 14 S (2018–2019) og Arbeiderpartiets alternative budsjett for 2019, der det foreslås en filmsatsing på 75 mill. kroner ut over regjeringens forslag, blant annet for å følge opp forslagene som disse medlemmer fremmer i denne sakene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti peker på at en likestilt filmbransje ville sluppet til flere stemmer og produsert et bedre og mer variert filmtilbud. Å styrke arbeidet mot seksuell trakassering og øke tilskuddet til filmtiltak vil bidra til en mer likestilt bransje. Disse medlemmer understreker likevel at det er nødvendig med klare og konkrete tiltak for å få til en reell likestilling i filmbransjen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti støtter derfor forslagene i Dokument 8:188 S (2017–2018).

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Kristelig Folkeparti støtter enkelte av forslagene i dokumentet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette et mål om 50/50 kvinner og menn i nøkkelposisjoner foran og bak kamera i norsk film, til erstatning for 40/60-målet.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Norsk film-institutt legger fram en mer forpliktende handlingsplan for økt likestilling i norsk film, samt stille krav til jevnlig rapportering på måloppnåelse. I denne nye handlingsplanen skal følgende virkemidler være inkludert:

- Bransjerådet for films forslag til tiltak fra 2010 som ikke er gjennomført, skal gjennomføres.
- Det gjøres et forsøk over tre år med økt etterhåndsstøtte til filmer med kvinner i nøkkelposisjoner, slik man har brukt etterhåndsstøtten til å sette fart på barnefilmproduksjonen.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«I den nye handlingsplanen for økt likestilling i norsk film skal følgende virkemidler være inkludert:

- Offentlig filmstøtte skal fordeles likt mellom kvinner og menn innen de ulike støtteordningene over en treårsperiode. Dersom summen av utdelt støtte i løpet av en treårsperiode ikke er delt likt mellom kvinner og menn, må de mest sentrale filmstøtteordningene i Filmfondet vurderes delt i to.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«I den nye handlingsplanen for økt likestilling i norsk film skal følgende virkemidler være inkludert:

- Det må utarbeides bedre statistikk over kjønnsbalansen i norsk film. NFI må telle mer enn produsent, regissør, manusforfatter og hovedrolle, for eksempel hvilke filmsjangere kvinner får støtte til, størrelse på budsjett i den enkelte produksjon, størrelse på støttebeløp og kjønnsfordeling og utvikling av lønnsnivå i flere av de ulike yrkesgruppene som er involvert i filmproduksjon.
- NFI må kunne redegjøre for hvordan filmene som mottar støtte, bidrar til en mer mangfoldig filmportefølje.

- NFI må benytte seg av alle tilgjengelige virkemidler for å øke antall søknader fra kvinner og minoritetsgrupper.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen styrke Filmfondet økonomisk.»

«Stortinget ber regjeringen styrke filmregionene økonomisk.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme sak for Stortinget om innføring av medfinansieringsordningen, jamfør direktivet om audiovisuelle medietjenester artikkel 13.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

I den nye handlingsplanen for økt likestilling i norsk film skal følgende virkemidler være inkludert:

- Det må utarbeides bedre statistikk over kjønnsbalansen i norsk film. NFI må telle mer enn produsent, regissør, manusforfatter og hovedrolle, for eksempel hvilke filmsjangere kvinner får støtte til, størrelse på budsjett i den enkelte produksjon, størrelse på støttebeløp og kjønnsfordeling og utvikling av lønnsnivå i flere av de ulike yrkesgruppene som er involvert i filmproduksjon.»
- NFI må kunne redegjøre for hvordan filmene som mottar støtte, bidrar til en mer mangfoldig filmportefølje.
- NFI må benytte seg av alle tilgjengelige virkemidler for å øke antall søknader fra kvinner og minoritetsgrupper.

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sørge for at Norsk film-institutt legger fram en mer forpliktende handlingsplan for økt likestilling i norsk film, samt stille krav til jevnlig rapportering på måloppnåelse. I denne nye handlingsplanen skal følgende virkemidler være inkludert:

- Bransjerådet for films forslag til tiltak fra 2010 som ikke er gjennomført, skal gjennomføres.
- Det gjøres et forsøk over tre år med økt etterhåndsstøtte til filmer med kvinner i nøkkelposisjoner, slik man har brukt etterhåndsstøtten til å sette fart på barnefilmproduksjonen.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme sak for Stortinget om innføring av medfinansieringsordningen, jamfør direktivet om audiovisuelle medietjenester artikkel 13.

Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen sette et mål om 50/50 kvinner og menn i nøkkelposisjoner foran og bak kamera i norsk film, til erstatning for 40/60-målet.

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 5

I den nye handlingsplanen for økt likestilling i norsk film skal følgende virkemidler være inkludert:

- Offentlig filmstøtte skal fordeles likt mellom kvinner og menn innen de ulike støtteordningene over en treårsperiode. Dersom summen av utdelt støtte i løpet av en treårsperiode ikke er delt likt mellom kvinner og menn, må de mest sentrale filmstøtteordningene i Filmfondet vurderes delt i to.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen styrke Filmfondet økonomisk.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen styrke filmregionene økonomisk.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:188 S (2017–2018) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Anette Trettebergstuen, Kari Henriksen, Trond Giske, Arild Grande, Hadia Tajik, Anniken Huitfeldt og Ruth Grung om økt likestilling i norsk film- og tv-dramaproduksjon – vedtas ikke.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 30. november 2018

Kristin Ørmen Johnsen

leder

Freddy André Øvstegård

ordfører

**DET KONGELIGE
KULTURDEPARTEMENT**

Statsråden

Familie- og kulturkomiteen
Stortinget
0026 Oslo

Deres ref

Vår ref

Dato

18/2445-

24. april 2018

Vurdering av Dokument 8:188 S (2017-2018) representantforslag om økt likestilling i norsk film- og tv-dramaproduksjon

Jeg vil vise til mitt svar av 31. januar 2018 på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 782 fra representanten Trettebergstuen, og gjenta at jeg selvsagt vil arbeide for at filmforliket og Stortingets vedtak når det gjelder målet om bedre kjønnsbalanse i norsk film følges opp.

La meg først slå fast at jeg mener likestilling er viktig også på filmfeltet. Jeg har i flere sammenhenger uttrykt at jeg vil føre en kulturpolitikk som legger til rette for demokratisk deltakelse og mangfold. Bedre kjønnsbalanse på filmfeltet er naturligvis en del av dette. Det at flere kvinnelige filmskapere slipper til, er i seg selv positivt både for mangfold og kvalitet i norsk film. Dersom bare halvparten av befolkningen skal stå for mesteparten av filmene som lages i Norge, gjenspeiler ikke dette befolkningen. Kvinner er halvparten av historiene.

Det er imidlertid grunn til å stille spørsmål ved tilnærmingen representantene har valgt når det gjelder spørsmålet om hvordan bedre kjønnsbalanse kan oppnås. For det første må det stilles spørsmål ved lovligheten av representantenes forslag om å dele tilskuddspotten i to, sett opp mot likestillingsloven. Det sier seg selv at alle våre tiltak må være innenfor likestillingslovens rammer, og at slike forslag ikke kan tas videre før dette er vurdert nærmere. Vi kan ikke innføre likestillingstiltak som bryter med likestillingsloven.

For det andre bør det stilles spørsmål ved representantenes ønske om kjappe løsninger og detaljregulering ned på enkeltordninger. Både representantenes forslag og forslagene i "Ta alle talentene i bruk", Bransjerådet for films forslag til tiltak fra 2010, bærer preg av dette.

Jeg har forståelse for at disse forslagene kommer opp. Men om vi virkelig skal gjøre en innsats for å bedre kjønnsbalansen på filmfeltet, er det viktig med den langsiktige satsingen, og at det tenkes på kjønnsbalanse også i rekruttering og talentutvikling i filmbransjen. Vi vil ha flere kvinner i søknadsbunkene. Bevissthet, kommunikasjon og kunnskap er viktig her. Bransjen selv må så klart også ta inn over seg at de har et stort ansvar her.

Jeg tror representantene vil være enige med meg i at for å oppnå en god kjønnsbalanse er det nødvendig med en helhetlig tilnærming hvor flere virkemidler tas i bruk, som kan gi effekt på både kort og lang sikt. Statistikken for 2017 viser blant annet at det sammenlignet med 2016 har vært en nedgang i kvinneandeler i tilskudd til dokumentar og en nedgang i kvinnelig hovedrolle i premiefilmer, men at det har vært en økning i kvinneandeler for tilskudd til kinofilm og kortfilm. Vi må sørge for å videreføre satsingen på områder der kjønnsbalansen tidligere har vært god, som i dokumentarfilm – selv om det også her er store variasjoner fra år til år.

Kulturdepartementets forventning til Norsk filminstitutt når det gjelder arbeidet for en jevnere kjønnsbalanse i norsk filmproduksjon reflekteres i det årlige tildelingsbrevet. I tildelingsbrevet for 2017 har Norsk filminstitutt fått beskjed om å videreføre dagens praksis med moderat kjønnskvoltering, og å vurdere ytterligere tiltak innenfor sine ordninger som kan bidra til en jevnere kjønnsbalanse. For 2018 er Norsk filminstitutt bedt om å videreføre arbeidet for en jevnere kjønnsbalanse i norsk filmproduksjon, jf. Norsk filminstitutts handlingsplan for kjønnsbalanse i norsk film fra 2016.

Norsk filminstitutt utvidet fra 2017 sin bruk av moderat kjønnskvoltering til også å gjelde markedsordningen. Dette er en tilskuddsordning der det tradisjonelt har vært svært lav kvinneandel. Selv om dette har vært et omdiskutert tiltak, har det hatt positiv effekt på kjønnsbalansen, og det gir et tydelig signal til bransjen om at det lønner seg å satse på kvinner i nøkkelposisjoner som manus, produsent, regi og hovedrolle. Resultatet for 2017 viser økning fra 13 til 37 pst. kvinner i tilskuddene etter denne ordningen, og en markant økning av kvinnelige søkere. Så lenge filmbransjen selv ikke makter å oppnå en jevnere kjønnsbalanse, mener jeg tiltak som moderat kjønnskvoltering vil være nødvendig.

Jeg viser igjen til mitt svar av 31. januar 2018 på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 782 fra representanten Trettebergstuen, og gjentar at jeg støtter Norsk filminstitutt i deres arbeid for full likestilling i norsk filmbransje. Deres målsetting er 50/50 innen 2020.

Når det gjelder representantenes forslag om å styrke filmfondet og filmregionene økonomisk, vet representantene selvfølgelig godt at dette er et budsjettspørsmål som ikke kan svares ut i en dok 8-behandling, men noe vi må komme tilbake til i de ordinære budsjettforhandlingene.

Jeg viser til at i filmforliket er spørsmålet om medfinansieringsordning knyttet opp til revisjonen av EUs AMT-direktiv: *"Komiteen er kjent med at det er varslet revisjon av EUs AMT-direktiv, og ber regjeringen, så snart de nye reglene er klare, vurdere hvordan et*

medfinansieringsansvar best kan gjennomføres, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte." Det ligger nå an til at det reviderte AMT-direktivet vil foreligge til sommeren. Regjeringen vil følge opp Stortingets vedtak når direktivet foreligger.

Med hilsen

Trine Skei Grande

